

Michał HELLER

GALILEUSZ A SOBÓR TRYDENCKI

- Vatican Observatory Publications, Special Series: Studi Galileiani, vol. 1, 1983, Specola Vaticana — Città dal Vaticano.

W ramach publikacji Watykańskiego Obserwatorium Astronomicznego (Vatican Observatory Publications) została zapoczątkowana nowa seria wydawnicza pt.: „Studi Galileiani” (Special Series). Jest to owoc pracy Grupy Studyjnej, jaka ukonstytuowała się na życzenie Jana Pawła II. Życzenie to papież wyraził podczas uroczystej sesji Papieskiej Akademii Nauk poświęconej uczczeniu jubileuszu, setnej rocznicy urodzin Alberta Einsteina (por. Einstein — Galileo, Pontificia Academia Scientiarum, Libreria Editrice Vaticana, 1979). Publikacje Obserwatorium Watykańskiego są rozsyłane do wszystkich obserwatoriów astronomicznych. Ażeby „Studiom Galilejańskim” zapewnić jeszcze szerszy zasięg, przynajmniej niektóre artykuły z serii będą równocześnie publikowane w znanym czasopiśmie „Journal for the History of Astronomy”.

Pierwszy numer pierwszego tomu „Studiów Galilejańskich” zawiera artykuł Olafa Pedersena (University of Aarhus, Dania) pt.: „Galileo and the Council of Trent: The Galileo Affair Revisited”. Autor zastanawia się nad trzema pytaniami: (1) Co się stało? (2) Jak się stało? i (3) Dlaczego się stało? Odpowiadając na dwa pierwsze pytania, Pedersen przedstawia krótko ciąg wydarzeń i ich zakulisy. Trzecie pytanie stanowi sedno całej rozprawy. Zdaniem autora, problem kryje się nie tyle — lub przynajmniej nie tylko — w historii nauki, lecz w historii teologii. Potępienie Galileusza było bowiem doniosłym wydarzeniem w rozwoju potrydenckiej teologii. Sam Galileusz, pisząc „List do Księżnej Krystyny”, zdawał sobie z tego sprawę lepiej niż jego sędziowie.

Zapoczątkowanie „Studiów” należy powitać z uznaniem. Tylko bezstronne, naukowe potraktowanie zagadnienia może, przynajmniej

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

częściowo, naprawić szkody wyrządzone przez rzymskich teologów z XVIII w., którzy okazali się tylko rzemieślnikami w sprawach, jakie wymagały od nich głębokiej wiedzy, samokrytycyzmu i dalekowzroczności. Wysoka jakość rozprawy Pedersena stwarza nadzieje na osiągnięcie tego celu.